

пълноценното реализиране на първия самостоятелен общобългарски политически проект в прехода към Модерната епоха - учредяването и първоначалното устройване на Екзархията. Което ще рече, и съднал звучащата почти химерично към средата на 60-те години на XIX век Славейкова максима: „Решението на Въпроса е в ръцете ни“.

¹ Този абзац е част от заключението на пространна статия на П. Р. Славейков, озаглавена „Спасението на българите в черковното им питане“. - Гайда, I, бр. 13,30 ноем. 1863 и бр.14,14 декември 1863, с. 111.

² Вестник „Гайда“ е подлаган многократно на анализи в контекста на историята на българската книжнина и на българската журналистика в частност. Практически всички автори, систематизирали своите представи за мястото и ролята на изданието във възрожденската публичност, открояват пътната му обвързаност с развой на църковнонационалното движение. Този проблем обаче не е подлаган на самостоятелно изследване, какъвто е предметът на настоящата статия. Тук посочвам основните историописни текстове, посветени на в. „Гайда“, като не се водя от принципа на пълната изчерпателност, а от правилото за представителност и от съзнанието ми за близост на съответните очерци до изследователския модус на настоящата реконструкция. Вж.: Иванов, Ю. Български периодически печат от възраждането му до днес. Т. I. С., 1893, 58-62; Пундев, В. Периодически печат преди Освобождението. Част II. Вестници. С., 1930, 87-96; Боршуков, Г. „Гайда“ - първа трибуна на хюмора и сатирата в българската публицистика. - Септември, 1963, кн. 6, 214-230; Арнаудов, М. Творци на Българското възраждане. Литературни студии и портрети. Т. II. Поети и герои. Второ издание. С., 1969, 265-291; Косев, Д. Петко Рачев Славейков. Обществена и политическа дейност. Второ издание. С., 1986, 125-129; Боршуков, Г. История на българската журналистика 1844-1877;1878-1885. Трето издание. С., 2005, 167-176; Енциклопедия на българската възрожденска литература. Отг. ред. Ив. Радев. В. Търново, 1996, 182-183; Дафинов, Здр. Титанът на Възраждането. Документална хроника за живота и делото на Петко Р. Славейков. С., 1997, 169-216.

³ П. Р. Славейков е сред най-обговорените фигури, вляствали в полето на книжовността и политиката през българския XIX век. По тази причина няма да претоварвам справочния сегмент на настоящия текст с изброяване на заглавия на многообразни биографични и/или аналитични изследвания. Повечето от тези заглавия са описани коректно в: Петко Рачев Славейков 1827-1895. Биобиблиография. С., 1979; Енциклопедия на българската възрожденска литература..., 673-678. Вж. и: Петко Славейков. Нови изследвания. Сборник по повод 175 години от рождението му. Под ред. на Иван Радев. В. Търново, 2003; Дафинов, Здр. Петко Р. Славейков. Летопис за живота, творчество и обществената му дейност. С., 2004.

⁴ Повече за Цариград като средище на възрожденския периодичен печат в: Димитров, А. Българският периодичен печат в Цариград в условията на османската политическа действителност. - Исторически преглед, 1991, кн. 9, 17-35; кн. 10, 21-37

⁵ С оглед на многократните позовавания на откъси от в. „Гайда“ в хода на настоящия текст, по отношение на цитирането на това издание прилагам по-специфичен подход. В средни скоби след съответния пасаж или споменаване поставям означение от следния порядък - I, 1, 15 юни